

DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2018 betreffende de uitvoering van het decreet van 13 december 2013 houdende de ondersteuning van de professionele kunsten

1. Situering

Bijgaand ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt ertoe om een drietal aanpassingen door te voeren aan het besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2018 betreffende de uitvoering van het decreet van 13 december 2013 houdende de ondersteuning van de professionele kunsten.

1.1. Forfaitaire beursbedragen

Na een aantal signalen van beoordelaars en voorzitters van beoordelingscommissies eind 2017 startte de Adviescommissie Kunsten met de evaluatie van een specifiek element van het aanvraag- en beoordelingsproces van kortlopende en meerjarige beurzen, met name het vrij aan te vragen beursbedrag. Een aantal beoordelaars en voorzitters gaven aan dat een aanvraag vaak niet de noodzakelijke informatie bevat om eenvoudig over het gevraagde beursbedrag te kunnen adviseren. Om die reden stelde de Adviescommissie Kunsten de introductie van een systeem van forfaitaire beursbedragen voor.

Op 30 maart 2018 formuleerde de Adviescommissie Kunsten een eerste voorstel betreffende de invoering van forfaitaire beursbedragen. Een nota terzake werd bezorgd aan het kabinet. Na overleg met het kabinet werd dit voorstel verder verfijnd en afgestemd met de voorzitters van de beoordelingscommissies en met de Adviescommissie Kunsten.

Analyse

Uit analyse door de administratie is gebleken dat de motieven van kunstenaars om een beurs aan te vragen erg uiteenlopend zijn. Enerzijds wensen sommige kunstenaars de middelen te gebruiken voor concrete zaken zoals de aankoop van materiaal, een buitenlandse reis of residentie, transport, huur van een atelier of het betalen van andere kunstenaars. Anderzijds moet een beurs voor bepaalde kunstenaars vooral tijd en ruimte creëren om de artistieke praktijk te kunnen bevragen of te heroriënteren. Ook mengvormen komen voor. Het viel de Adviescommissie Kunsten op dat een aantal

beursaanvragen qua motivatie sterk aansluiten bij de projecten voor kunstenaars, hoewel deze in het Kunstendecreet een andere finaliteit hebben (met een concreet doel en beperking in de tijd).

Bovendien leerde de analyse dat sommige kunstenaars in hun aanvraag deelbedragen vermelden die samen het gevraagde beursbedrag vormen (een soort mini-begroting), in andere gevallen blijkt het verband tussen aanvraag en beursbedrag amper uit het dossier en wordt de link niet vermeld.

Vanuit de geest van het Kunstendecreet mag echter geen financiële verantwoording voor beurzen gevraagd worden. Het Kunstendecreet voorziet immers een duidelijk onderscheid tussen de aanvraagdossiers voor beurzen (Art. 16 en Art. 19) en de projectsubsidies (Art. 22). Voor projectsubsidies wordt wel een realistische planning gevraagd van o.m. de financiële aspecten van het project voor de gevraagde subsidieperiode en is dit ook een beoordelingscriterium (Art. 23 §2, 2° b). In het geval van een beurs moet de motivering en keuze voor een bepaald ontwikkelingstraject echter vanuit de artistieke kwaliteit van de kunstenaar vertrekken. Ook in de Memorie van Toelichting bij het Kunstendecreet wordt benadrukt dat een beurs een toekenning 'om niet' is, waarbij geen enkele tegenprestatie verwacht wordt. Een begroting of werkplan, zeker als apart aan te leveren bijlage, is dus niet aangewezen.

Voorstel: forfaitaire beursbedragen

Een systeem van forfaitaire beursbedragen kan aan bovenvermelde situatie tegemoet te komen.

De focus van de aanvraag en beoordeling daarvan door een commissie, kan in een systeem van forfaitaire beursbedragen verschuiven naar de artistieke kwaliteit. Bovendien worden hierdoor verschillende beoordelingspraktijken tussen de beoordelingscommissies uitgesloten, ten minste voor wat de discussie over de hoogte van het beursbedrag betreft.

Forfaitaire beursbedragen scheppen niet alleen duidelijkheid naar beoordelaars, maar ook naar de aanvragers. Kunstenaars baseren zich nu veelal op eerdere toekenningen van beurzen aan andere kunstenaars om een gevraagd bedrag te bepalen. Vervolgens enten ze soms hun inhoudelijk dossier op dit richtbedrag, terwijl de beursaanvraag best vanuit een gewenste ontwikkeling vertrekt.

Idealiter wordt de planlast van een beurs afgestemd op de hoogte van het subsidiebedrag. In dat kader moeten (met name) kortlopende beurzen op een zo efficiënt mogelijke manier beoordeeld worden. Een systeem met forfaitaire beursbedragen draagt daartoe bij.

Bij meerjarige beurzen worden regelmatig hoge bedragen tot 40.000 – 50.000 euro toegekend. Deze liggen vaak hoger dan een groot deel van de toegekende projectsubsidies. Er lijkt dus een discrepantie te bestaan tussen de zwaarte van een projectsubsidieaanvraag en de redelijk eenvoudige manier waarop via een beurs (ook) hoge bedragen verkregen kunnen worden. Dit onderscheid wordt duidelijker indien ook voor meerjarige beurzen met forfaitaire bedragen wordt gewerkt.

Uitwerking

In het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2018 betreffende de uitvoering van het decreet van 13 december 2013 houdende de ondersteuning van de professionele kunsten, wordt een artikel 2/1 ingevoegd, waarin forfaitaire beursbedragen worden ingevoerd, Om kunstenaars maximaal de kans te geven om in te

gaan op bepaalde opportuniteiten (zoals uitnodiging voor een tentoonstelling, start van een eigen theaterproductie, ...), is het systeem van de forfaitaire beursbedragen heel flexibel opgevat.

Een kortlopende beurs kan aangevraagd worden voor een forfaitair bedrag van 5.000 of 10.000 euro, en heeft een looptijd van 3 maanden, 6 maanden, 9 maanden of 12 maanden. Hierdoor ontstaan flexibele aanvraagmogelijkheden zoals 5.000 euro voor 9 maanden, 10.000 euro voor 3 maanden, ...

Een meerjarige beurs kan aangevraagd worden voor een forfaitair bedrag van 15.000, 20.000, 25.000 of 30.000 euro en heeft een looptijd van 1,5 jaar, 2 jaar, 2,5 jaar of 3 jaar. Ook dit biedt heel wat flexibiliteit in de aanvragen, met aanvraagmogelijkheden zoals 15.000 euro voor 2 jaar, 25.000 euro voor 2,5 jaar, ...

De startdatum van de beursperiode is vrij te kiezen, maar vangt steeds aan op de eerste dag van de maand. Dit betekent dat een beursaanvraag in de ronde van 15 maart kan starten op 1 juli, 1 augustus, 1 september, ... tot 1 december. Een beursaanvraag in de ronde van 15 september kan starten op 1 januari, 1 februari, ... tot 1 juni.

De verhouding tussen gevraagd bedrag, looptijd en de artistieke ontwikkeling die de aanvrager wil doormaken, dient toegelicht te worden in de aanvraag.

Schematisch gezien geeft dit de volgende mogelijkheden:

	Kortlopende beurs	Meerjarige beurs
<i>Bedrag te kiezen</i>	5.000 of 10.000	15.000, 20.000, 25.000 of 30.000
<i>Looptijd te kiezen</i>	3, 6, 9 of 12 maand	1.5, 2, 2.5 of 3 jaar

De beoordelingscommissie kan geen ander beursbedrag dan het gevraagde adviseren. Een positieve beoordeling houdt dan ook een akkoord met het gevraagde bedrag in.

Het invoeren van hogervermelde forfaitaire beursbedragen impliceert dat een reglementerende bevoegdheid wordt uitgeoefend. Het desbetreffende systeem kan dus niet louter opgenomen worden in het 'Draaiboek Kwaliteitsbeoordeling 2019-2020 voor de beoordeling van projectsubsidies en beurzen in het kader van het Kunstendecreet'. Om die reden wordt het systeem ingevoerd via een wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2018 betreffende de uitvoering van het decreet van 13 december 2013 houdende de ondersteuning van de professionele kunsten.

1.2. Uitbreiding van beoordelingscommissies voor projectsubsidies tot maximaal 9 leden

Op 18 januari 2019 heeft de Vlaamse Regering een nieuwe pool van beoordelaars benoemd. Hun mandaat loopt tot eind 2023. Er zijn twintig beoordelingscommissies benoemd met telkens 3 vaste beoordelaars, voor een mandaatperiode van vijf jaar.

Door de toevoeging van een zin aan artikel 16, eerste lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2018 betreffende de uitvoering van het decreet van 13 december 2013 houdende de ondersteuning van de professionele kunsten, wordt duidelijk gemaakt dat aanvragen voor projectsubsidies aan een gedeeltelijk vaste beoordelingscommissie van in principe 7 beoordelaars worden voorgelegd. Er zijn drie vaste en vier wisselende leden, conform de decretaal vastgelegde verhouding: "minstens een derde en minder dan de helft vaste leden ten opzichte van het totaal aantal beoordelaars".

Om de werkdruk per beoordelaar te beperken, maar ook om eventueel specifieke bijkomende expertises te kunnen opnemen, wordt aan diezelfde bepaling meteen toegevoegd dat zulke commissie kan uitgebreid worden met 1 of 2 wisselende leden, tot een commissie van maximaal 9 leden.

1.3. Vervanging vaste beoordelaars door andere vaste beoordelaars binnen dezelfde discipline

De beoordeling van subsidieaanvragen binnen het Kunstendecreet gebeurt door beoordelingscommissies onder leiding van een voorzitter. Artikel 36 van het Kunstendecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering een pool van beoordelaars benoemt voor de beoordeling van aanvragen voor werkingssubsidies, projectsubsidies en beurzen.

Artikel 44 van het Kunstendecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering per commissie een aantal vaste beoordelaars aanwijst voor de beoordeling van vergelijkbare aanvraagdossiers voor werkingssubsidies, projectsubsidies en beurzen. Het aantal vaste beoordelaars bestaat per commissie uit minstens een derde en minder dan de helft van het totale aantal beoordelaars.

Op 18 januari 2019 benoemde de Vlaamse Regering twintig beoordelingscommissies met telkens 3 vaste beoordelaars.

Bij de samenstelling van de beoordelingscommissies voor de behandeling van de subsidieaanvragen ingediend op 15 maart, stelde de administratie echter vast dat een aantal vaste beoordelaars niet beschikbaar zijn. Idealiter zouden deze eenmalig vervangen worden door een vaste beoordelaar van een andere commissie binnen dezelfde discipline. Voor alle duidelijkheid: de betrokken vaste beoordelaars blijven vast verbonden aan de beoordelingscommissie waaraan zij door de Vlaamse Regering zijn toegewezen, maar vervangen uitzonderlijk een collega binnen een andere commissie van dezelfde discipline.

Om derwijze een vaste beoordelaar ook te kunnen inzetten in een andere commissie binnen dezelfde discipline wordt aan artikel 16 van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2018 betreffende de uitvoering van het decreet van 13 december 2013 houdende de ondersteuning van de professionele kunsten, een derde lid toegevoegd.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Het (gunstig) advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 3 april 2019.

Er is geen begrotingsakkoord vereist. De Inspectie van Financiën vermeldde uitdrukkelijk in zijn advies dat het ontwerp van besluit geen budgettaire weerslag heeft.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Dit voorstel heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Dit voorstel heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

5.1 Wetgevingstechnisch en taalkundig advies

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2019/164 van 3 april 2019.

5.2 Reguleringsimpactanalyse (RIA)

Er is geen RIA vereist, het betreft een inhoudelijke aanpassing waarvan de effecten beperkt zijn.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2018 betreffende de uitvoering van het decreet van 13 december 2013 houdende de ondersteuning van de professionele kunsten;

2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de culturele aangelegenheden:

- a) te gelasten de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media te vragen om binnen een termijn van tien werkdagen spoedadvies uit te brengen over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering, dit gelet op het feit dat het ontwerp van besluit uitwerking heeft met ingang van 1 januari 2019;
- b) te machtigen om te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
- c) te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel

Sven GATZ

Bijlage:

- ontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 november 2018 betreffende de uitvoering van het decreet van 13 december 2013 houdende de ondersteuning van de professionele kunsten
- advies van de Inspectie van Financiën dd. 3 april 2019